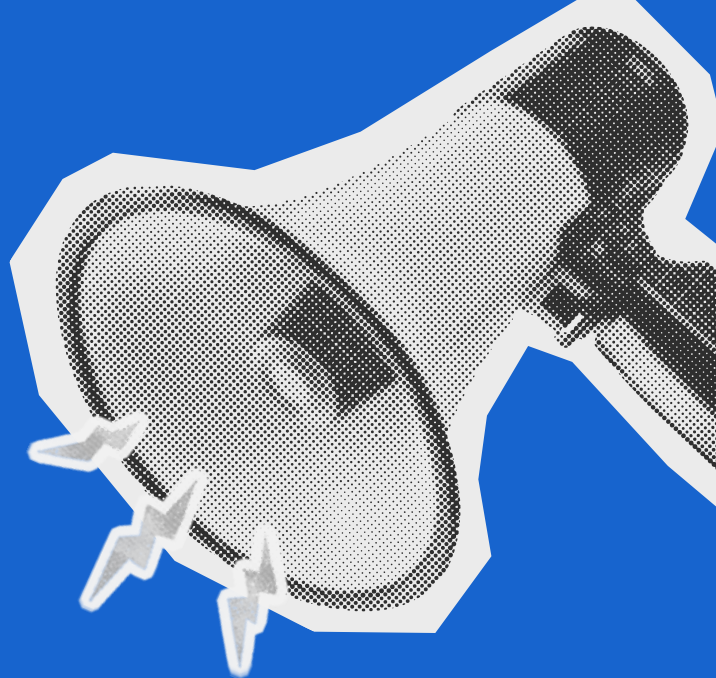
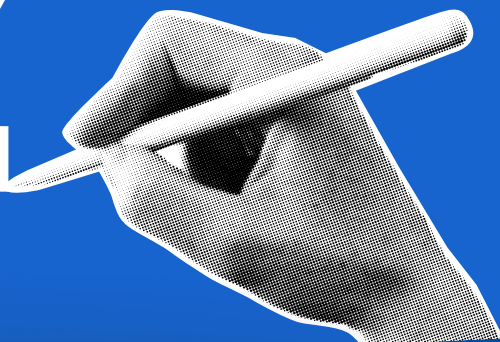

Małopolski
wolontariat
od **A** do **Z**

POJĘCIE WOLONTARIATU

WOLONTARIAT, CZYLI CO?

Dzieci pytane o wolontariat zwykle mówią o pomaganiu innym, robieniu tego bez wynagrodzenia, „na ochotnika”, „żeby innym pomóc, żeby żyło się nam lepiej, żeby działało się coś dobrego”.

Wg definicji ustawowej, wolontariusz to osoba fizyczna, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na rzecz organizacji pozarządowych, organów administracji publicznej i jednostek organizacyjnych podległych organom administracji publicznej, podmiotów leczniczych oraz podmiotów wymienionych w art. 3, ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W praktyce podmiotami uprawnionymi, w których mogą angażować się uczniowie-wolontariusze, są przede wszystkim organizacje pozarządowe (stowarzyszenia i fundacje), kościół oraz związki wyznaniowe i ich jednostki, różnego szczebla urzędy (np. gminy, miasta), jednostki organizacyjne prowadzone przez administrację publiczną (np. publiczne szkoły, przedszkola, OPSy, DPSy, gminne schroniska dla zwierząt, biblioteki, domy kultury, muzea, kluby sportowe) oraz publiczne podmioty lecznicze (np. szpitale, hospicja, zakłady opiekuńczo- lecznicze).

WAŻNE

Zgodnie z przepisami nie wolno angażować wolontariuszy w podmiotach komercyjnych, a takimi są np. niepubliczne przedszkola, jeśli są prowadzone w formie działalności gospodarczej, jak również w obszarze działalności komercyjnej prowadzonej przez jednostki uprawnione (np. wydawnictwo, czy sklepik prowadzony przez kościół lub organizację pozarządową).

KIEDY MAMY DO CZYNNIENIA Z WOLONTARIATEM?

Pomoc rodzinie lub przyjaciołom jest odruchem dbałości o bliskich, o wspólne relacje. To przejaw miłości i naturalna, życzliwa wymiana dobra z ważnymi dla nas osobami.

Aktywności, które możemy zakwalifikować jako wolontariat, to wszystkie dobrowolne i pożyteczne działania na rzecz szeroko rozumianego dobra wspólnego, m.in. innych ludzi (np. wykonanie prezentów świątecznych dla podopiecznych DPSu), zwierząt (zorganizowanie zbiórki karmy dla schroniska), środowiska naturalnego (posprzątanie śmieci w lesie), czy społeczności lokalnej (zorganizowanie festynu osiedlowego).

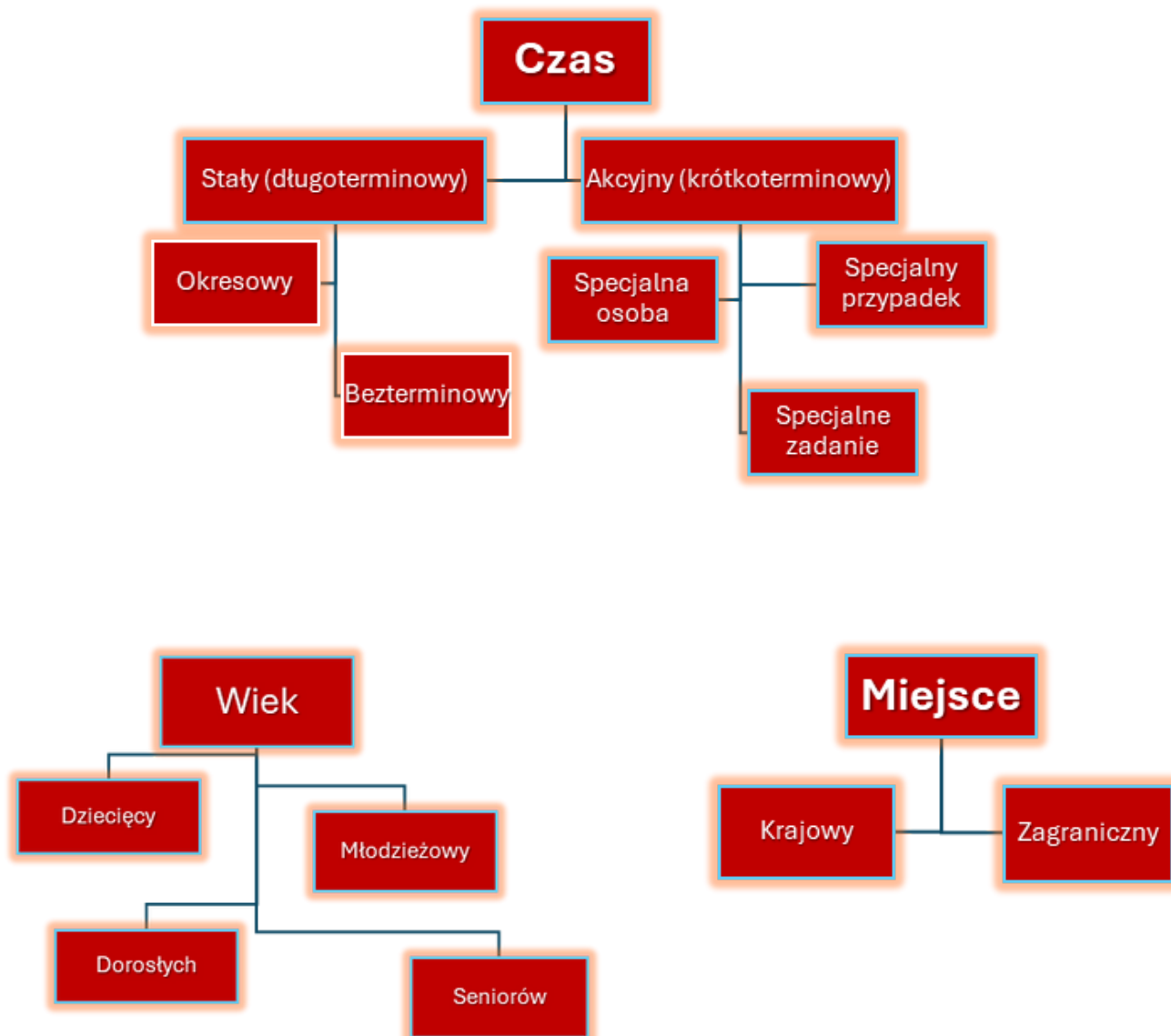
W przepisach znajdziemy zapis, że wolontariusze mogą wspierać działalność pożytku publicznego, prowadzoną przez uprawnione podmioty. Krótko mówiąc: z pracy wolontariuszy ma wynikać konkretne dobro lub zmiana na lepsze.

POJĘCIE WOŁONTARIATU

RODZAJE WOŁONTARIATU

Prace w wolontariacie można podzielić na rodzaje:

- ze względu na czas,
- ze względu na miejsce,
- ze względu na wiek.

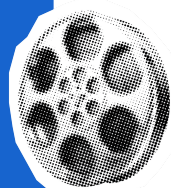
POJĘCIE WOŁONTARIATU

WOŁONTARIAT A UDZIAŁ W AKCJI CHARYTATYWNEJ

Często zdarza się, że wolontariat mylony jest z akcjami charytatywnymi, filantropią, czyli z działaniem związanym ze zbiórką pieniędzy lub rzeczy na ważny cel. Osoba, która podejmuje się organizacji całego przedsięwzięcia, np. zbierania zakrętek w szkole (przygotuje informacje, zorganizuje zbiórkę i transport zakrętek) - jest wolontariuszem. Jednak uczniowie przynoszący zakrętki w ramach akcji są uczestnikami akcji/zbiórki charytatywnej - nie jest to jeszcze wolontariat.

HISTORIA WOŁONTARIATU

KILKA FAKTÓW O DOBROCZYNNOŚCI W POLSCE

W kontekście historii wolontariatu w Polsce warto zapoznać się z animowanym filmem Krótka Historia Dobroczynności autorstwa Akademii Rozwoju Filantropii i Fundacji J&S Pro Bono Polaniae dostępnego na kanale YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=Zqs9_GuakKU

WOŁONTARIAT W POLSCE – JAK TO SIĘ ZACZĘŁO?

Słowo wolontariat pochodzi od łacińskiego voluntarius, co oznacza „dobrowolny”. Dobrowolność to jedna z podstawowych zasad wolontariatu. Opisuując historię działalności społecznej, skupimy się na ostatnich 100 latach.

Po roku 1918, kiedy to Polska odzyskała niepodległość, organizacje społeczne stały się fundamentalnym elementem polityki społecznej. Powstawały wtedy liczne organizacje tj. Polski Czerwony Krzyż. Rok po odzyskaniu niepodległości podpisano dekret o fundacjach i zatwierdzaniu darowizn i spadków, który był jednym z pierwszych aktów prawnych odrodzonej Rzeczypospolitej, regulujących działalność fundacji. Choć w późniejszych latach został zastąpiony innymi przepisami, historycznie odegrał ważną rolę w tworzeniu ram prawnych dla działalności dobroczynnej i społecznej w II Rzeczypospolitej.

Prawo o stowarzyszeniach z 1932 roku to ustawa uchwalona w II Rzeczypospolitej, której celem było ujednolicenie zasad tworzenia i funkcjonowania stowarzyszeń na całym terytorium Polski. Ustawa regulowała m.in. tryb zakładania stowarzyszeń, wymagania dotyczące ich statutów, zasady działania władz stowarzyszenia oraz nadzór państwa nad ich działalnością. Przewidywała też możliwość rozwiązania

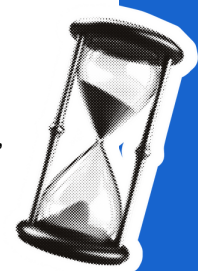

HISTORIA WOŁONTARIATU

stowarzyszenia, jeśli jego działalność była sprzeczna z prawem lub zagrażała bezpieczeństwu publicznemu. Prawo z 1932 r. obowiązywało aż do czasów powojennych i stanowiło podstawę dla systemu prawnego dotyczącego organizacji pozarządowych w Polsce przed wprowadzeniem nowych regulacji w okresie PRL. Obecna ustawa regulująca działalność stowarzyszeń pochodzi z 1989 roku. Natomiast działalność fundacji reguluje. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach.

Okres II Wojny Światowej, to czas, gdzie władze okupacyjne niemieckie i sowieckie delegalizowały organizacje społeczne, stowarzyszenia i fundacje, co miało na celu zniszczenie życia obywatelskiego i ograniczenie wszelkiej niezależnej aktywności Polaków. Mimo zakazów wiele organizacji kontynuowało działalność w konspiracji, organizując tajne nauczanie, akcje pomocowe, opiekę nad rodzinami więźniów i ofiar represji, a także działania charytatywne. W ramach struktur podziemnych, obok walki zbrojnej, na szeroką skalę rozwijały się inicjatywy oddolne – społeczne i wolontariackie, które stanowiły ważny element oporu wobec okupanta.

W Polsce powojennej, w warunkach państwa komunistycznego, niezależne stowarzyszenia i fundacje były ograniczane, a życie społeczne podporządkowane państwu. W tym czasie jedną z najważniejszych form zorganizowanej działalności wychowawczej i wolontariackiej był ruch Związku Harcerstwa Polskiego (ZHP), który angażował dzieci i młodzież w służbę społeczną, edukację, wychowanie patriotyczne oraz pomoc potrzebującym.

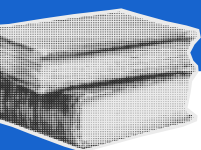
Okres PRL istotnie zmienił charakter funkcjonowania organizacji społecznych w Polsce. Ich działalność została ograniczona, a przy tym podporządkowana ścisłej kontroli, co sprawiło, że niezależne stowarzyszenia nie miały możliwości swobodnego działania. Władze przejmowały majątki fundacji, co osłabiało bazę materialną sektora pozarządowego i uzależniało go od państwa. Zamiast autentycznej aktywności obywatelskiej, wprowadzono i propagowano pojęcie „czynu społecznego”, czyli pracy wykonywanej przez obywateli na rzecz państwa, niejednokrotnie przymusowej lub pozbawionej realnej wartości społecznej, przez co zaczęto kojarzyć ją negatywnie. W efekcie przez wiele lat działalność społeczna w Polsce była formalnie obecna, ale pozbawiona oddolnej energii i autentycznej niezależności, którą odzyskała dopiero po 1989 roku. Zmiana systemu politycznego oraz przeprowadzane reformy doprowadziły do legalizacji nieformalnych grup obywatelskich. Prosta procedura rejestracyjna umożliwiła zrzeszanie się i zakładanie organizacji, co za skutkowało ogromnym wzrostem organizacji pozarządowych.

W roku 1996 Fundacja BORIS wydała Rocznik poświęcony w całości wolontariatowi. Zawierał on m.in. prawdopodobnie pierwszą analizę prawną stosunków między wolontariuszem a organizacją. Właśnie wtedy pojawił się pierwszy wzór umowy zlecenia pracy wolontariackiej.

HISTORIA WOŁONTARIATU

Próba wycinkowego potraktowania kwestii wolontariatu została podjęta przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, które to w wydanym Rozporządzeniu, określiło zasady pracy wolontariuszy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (Dz. U. Nr 80, poz. 900).

2 lata później Minister Edukacji Narodowej i Sportu wydał rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. 2003 Nr 5, poz. 46), które wskazywało sposób angażowania wolontariuszy przez te poradnie. Ustawa z 2003 roku była przełomem dla rozwoju wolontariatu w Polsce, ponieważ po raz pierwszy kompleksowo uregulowała jego zasady. W Dziale III określono, kto może być wolontariuszem, jakie są jego prawa i obowiązki oraz jakie instytucje mogą korzystać z pracy wolontariuszy. Końcem 2016 r. wprowadzono ustawę – Prawo oświatowe, w której w istotny sposób poruszona została kwestia wolontariatu szkolnego.

WOŁONTARIAT W SZKOLE

Zapisy w zakresie wolontariatu szkolnego, znajdziemy w obowiązującej ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe. Art. 1 ust. 1 pkt 12 mówi: System oświaty zapewnienia kształtowania u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym.

Oznacza to, że wolontariat został usankcjonowany jako ważne narzędzie wychowania do osiągnięcia jednego z fundamentalnych celów systemu edukacji, dotyczącego aktywności obywatelskiej.

Przepisy obligują szkoły do stworzenia konkretnych warunków do organizacji wolontariatu oraz realizacji działań w tym zakresie.

Oczywiście oznacza to nie tylko rozwijanie aktywności wolontariackiej wewnątrz samej szkoły, z udziałem uczniów i nauczycieli, ale jest też zachętą do realizacji tego we współpracy z podmiotami zewnętrznymi, co może być świetną okazją do poszerzenia i uatrakcyjnienia oferty edukacyjno-wychowawczej, czy profilaktycznej szkoły.

Szkoły, w ramach swojej pracy dydaktycznej oraz opiekuńczo-wychowawczej, mogą też korzystać ze wsparcia wolontariuszy zewnętrznych. Kwestię kto i w jakim zakresie może wspierać pracę szkoły jako wolontariusz, a także jakie kwalifikacje powinna posiadać taka osoba, regulują odrębne przepisy.

WOŁONTARIAT W SZKOLE

Zgodnie z wytycznymi prawa oświatowego, najważniejszy dokument każdej szkoły – statut – powinien klarownie opisywać sposób organizacji i realizacji działań w zakresie wolontariatu. W art. 98 ust. 1 pkt 21 znajdziemy: Obowiązek zawarcia w statucie szkoły informacji o sposobie organizacji i realizacji działań w zakresie wolontariatu. Niewystarczające jest ogólne stwierdzenie, że „w szkole realizowane są działania w zakresie wolontariatu”. Warto opisać wybraną formę organizacyjną (np. Szkolny Klub Wolontariatu, sekcja przy Samorządzie Uczniowskim, zajęcia pozalekcyjne) oraz planowane rodzaje działań o charakterze wolontarystycznym. Ponieważ statut jest dokumentem wymagającym procesu zmian zatwierdzanych przez radę pedagogiczną, warto sformułować zapisy o działaniach na poziomie ogólności dającym możliwość późniejszego, elastycznego i efektywnego działania.

WOŁONTARIAT NA ŚWIADECTWIE I PRZY REKRUTACJI

W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2025 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół, placówek i centrów zapisów, ustanowiono system punktacji w rekrutacji do szkół ponadpodstawowych. Wspomniane jest tam, że za „osiągnięcia w zakresie aktywności społecznej, w tym na rzecz środowiska szkolnego, w szczególności w formie wolontariatu”, można otrzymać 3 dodatkowe punkty. Brak jest natomiast określonego kryterium, ile należy przepracować godzin i w jakiej formie, by tą adnotację otrzymać.

BADANIE KONDYCJI WOŁONTARIATU W MAŁOPOLSKICH ORGANIZACJACH POZARZĄDOWYCH – KILKA WYBRANYCH FRAGMENTÓW

- Działalność wolontariacka koncentruje wokół kilku głównych obszarów. Największy odsetek respondentów (42%) angażuje się w działania na rzecz dzieci i młodzieży, w tym organizację ich wypoczynku. Znaczący odsetek wolontariuszy działa również w obszarach kultury i sztuki (35%) oraz pomocy społecznej (33%), obejmującej wsparcie osób w trudnej sytuacji życiowej.
- W zakresie działań podejmowanych w ramach wolontariatu dominują zadania związane z organizacją wydarzeń publicznych, takich jak imprezy, festyny, konferencje czy zawody sportowe, co deklaruje 74% respondentów. Często angażują się oni także w akcje charytatywne i zbiórki (51%) oraz działania promocyjne (50%).
- Wolontariat niesie za sobą wiele niematerialnych korzyści, takich jak radość z pomagania innym, rozwój umiejętności interpersonalnych oraz poczucie wpływu na otaczającą rzeczywistość. Działalność wolontariacka sprzyja także nawiązywaniu nowych znajomości i poszerzaniu życiowych perspektyw.

WOŁONTARIAT W SZKOLE

- 80% wolontariuszy planuje kontynuować lub zwiększyć swoje zaangażowanie w wolontariat. 62% zamierza utrzymać obecny poziom, a 18% chce zwiększyć swoje zaangażowanie. Z kolei 12% planuje zredukować zakres działalności, co może wynikać z trudności czasowych, zmiany priorytetów lub napotkanych problemów. 8% respondentów, którzy obecnie nie świadczą wolontariatu, planuje powrócić do tej działalności w przyszłości.
- Najczęstsze przyczyny nieangażowania w wolontariat to brak czasu (42%) oraz niewiedza na temat rozpoczęcia wolontariatu (29%). Ponadto, 23% respondentów uważa, że organizacje radzą sobie z realizacją swoich zadań, co zmniejsza ich potrzebę angażowania się. Inne czynniki to stan zdrowia (6%) oraz brak odpowiedniego przygotowania (3%).
- Największym zainteresowaniem wśród potencjalnych wolontariuszy cieszą się obszary związane z kulturą i sztuką (40%), pomocą społeczną (37%), wspólnotami lokalnymi (30%) oraz dziećmi i młodzieżą (27%). Mniejsze zainteresowanie wzbudzają działania w obszarach takich jak edukacja, ochrona środowiska czy prawa człowieka, które uzyskały mniej niż 10% wskazań.
- Potencjalni wolontariusze preferują różnorodne działania, takie jak pomoc w organizacji wydarzeń (63%), akcjach charytatywnych (40%) oraz w prostych czynnościach biurowych (37%). 33% chciałoby wspierać podopiecznych organizacji w codziennych czynnościach, a 30% w działaniach promocyjnych.
- Wśród osób, które rozważają podjęcie wolontariatu, najbardziej przydatną formą pomocy byłyby szkolenia z kompetencji interpersonalnych, takich jak komunikacja i współpraca (40%) oraz wymiana doświadczeń z innymi wolontariuszami (37%). Mniejsze zapotrzebowanie występuje na specjalistyczne szkolenia (20%) oraz wsparcie w zakresie aspektów prawnych współpracy z wolontariuszami (10%).

KORPUS SOLIDARNOŚCI W POLSCE

Korpus Solidarności to ogólnopolski Program Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Systematycznego realizowany w latach 2018–2030. Jego głównym zadaniem jest tworzenie przestrzeni, które ułatwiają obywatelom podejmowanie regularnej aktywności wolontariackiej oraz motywują do długofalowego zaangażowania społecznego.

To pierwsza w historii Polski tak kompleksowa inicjatywa poświęcona wolontariatowi. Program jest skierowany zarówno do osób działających społecznie, jak i do podmiotów organizujących wolontariat – takich jak organizacje, instytucje czy placówki.

KORPUS SOLIDARNOŚCI W POLSCE

Korpus nie tylko promuje ideę wolontariatu, ale też oferuje konkretne wsparcie. Obejmuje ono m.in. działania edukacyjne, system benefitów oraz narzędzia ułatwiające planowanie i koordynację wolontariatu.

Program obejmuje swoim zasięgiem całą Polskę, a jego głównym operatorem jest Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, natomiast w każdym województwie działa organizacja pełniąca funkcję Partnera Korpusu. W Małopolsce tą funkcję pełni od 2019 roku Stowarzyszenie Sursum Corda z Nowego Sącza. To właśnie ona odpowiada za promowanie i rozwój wolontariatu długoterminowego w regionie. Partnerzy przygotowują i prowadzą różnorodne inicjatywy, takie jak warsztaty, doradztwo, konkursy, mini-granty czy akcje społeczne, w których mogą brać udział uczestnicy Programu.

DLA KOGO JEST SKIEROWANY KORPUS SOLIDARNOŚCI?

Działania Korpusu Solidarności są szerokie i kierowane do różnych grup odbiorców:

- Wolontariusze – osoby, które już angażują się w działalność społeczną lub dopiero planują rozpocząć swoją przygodę z wolontariatem. Chcą rozwijać swoje umiejętności, zdobywać nowe doświadczenia, poznawać ludzi, działać aktywnie i mieć realny wpływ na ważne sprawy.
- Organizacje oraz koordynatorzy wolontariatu – ci, którzy współpracują z wolontariuszami albo dopiero chcą taką współpracę nawiązać. Zależy im na rozwijaniu kompetencji związanych z organizacją działań wolontariackich i zarządzaniem zespołem. Są otwarci na wymianę wiedzy, nowe rozwiązania i usprawnianie swojej pracy.
- Otoczenie wolontariatu – czyli społeczeństwo, opinia publiczna i środowiska, które nie uczestniczą bezpośrednio w wolontariacie długoterminowym, ale dzięki działaniom Korpusu (np. kampaniom promocyjnym czy wizerunkowym) mogą się w niego włączyć lub wspierać jego rozwój.

DLACZEGO POWSTAŁ KORPUS SOLIDARNOŚCI?

Misją Korpusu Solidarności jest upowszechnianie w Polsce idei wolontariatu systematycznego. Oznacza to zachęcanie obywateli do stałego, regularnego zaangażowania społecznego.

Taki model wolontariatu nie ogranicza się jedynie do jednorazowych działań, ale koncentruje się na długofalowej pomocy. Ważnym jego elementem jest także budowanie więzi – wolontariusze i osoby korzystające z ich wsparcia uczą się wzajemnie poznawać, rozumieć swoje potrzeby i oczekiwania. Dzięki temu powstają trwałe relacje, które stają się fundamentem stabilnej i długotrwałej współpracy.

JAK I GDZIE DZIAŁA KORPUS SOLIDARNOŚCI?

Korpus Solidarności działa na terenie całej Polski. Jego główne biuro znajduje się w Warszawie, w siedzibie Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

KORPUS SOLIDARNOŚCI W POLSCE

CZYM JEST SOW?

System Obsługi Wolontariatu (SOW) to ogólnopolska platforma, która umożliwia wolontariuszom i organizacjom wzajemny kontakt oraz publikowanie ofert współpracy i pomocy.

Stworzony przez Korpus Solidarności, jest jedynym w Polsce rozwiązaniem łączącym w jednym miejscu tak szeroki zestaw funkcji zarówno dla wolontariuszy, jak i dla koordynatorów. SOW wspiera rozwój wolontariatu długoterminowego, ułatwia codzienną współpracę i sprzyja budowaniu trwałego zaangażowania społecznego. System Obsługi Wolontariatu został uruchomiony w 2019 roku, aby wspierać zarówno wolontariuszy, jak i organizacje działające w całej Polsce. Do dziś korzysta z niego już blisko 3,5 tysiąca użytkowników. Platforma oferuje szeroki zakres funkcji, w tym:

- przeglądanie i wyszukiwanie dostępnych ofert wolontariatu,
- publikowanie propozycji współpracy w prawie 40 różnych kategoriach,
- prowadzenie osobistego dziennika godzin przepracowanych w wolontariacie,
- korzystanie z Karty Wolontariusza oraz dedykowanych benefitów od jej partnerów,
- zarządzanie pracą wolontariuszy i tworzenie umów (dla koordynatorów),
- możliwość wygodnej komunikacji pomiędzy użytkownikami poprzez wewnętrzną skrzynkę wiadomości.

Z SOW można korzystać zarówno w wersji przeglądarkowej, jak i poprzez aplikację mobilną na systemy Android i iOS.

Dowiedz się więcej na stronie: <https://www.korpussolidarnosci.gov.pl/pl>.

WOŁONTARIAT W ŚWIETLE PRAWA

DEFINICJA USTAWOWA (Z ART. 2 PKT. 3)

WOŁONTARIUSZEM jest każda osoba (fizyczna), która dobrowolnie (ochotniczo) i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na rzecz uprawnionych organizacji i instytucji na zasadach określonych w ustawie.

Wolontariusze mogą wykonywać świadczenia, odpowiadające świadczeniu pracy, na rzecz (art. 42, ust. 1 ustawy):

- organizacji pozarządowych (fundacje, stowarzyszenia, spółdzielnie socjalne) oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 w zakresie ich działalności statutowej,
- w szczególności w zakresie działalności pożytku publicznego
- organów administracji publicznej
- jednostek organizacyjnych podległych organom administracji publicznej lub nadzorowanych przez te organy

WOŁONTARIAT W ŚWIETLE PRAWA

- podmiotów leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej w zakresie wykonywanej przez nie działalności leczniczej (publiczne).

Zawsze z wyłączeniem działalności gospodarczej prowadzonej przez te podmioty !!!

Co zatem z pracą na rzecz osób fizycznych (pomocą potrzebującym w domach)? Wystarczające jest zawarcie porozumienia z organizacją pozarządową (fundacją, stowarzyszeniem), które deleguje do pracy do wskazanej osoby.

KWALIFIKACJE WOŁONTARIUSZA (ART. 43)

Wolontariusz powinien posiadać kwalifikacje i spełniać wymagania odpowiednie do rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń, jeżeli obowiązek posiadania takich kwalifikacji i spełniania stosownych wymagań wynika z odrębnych przepisów.

CHARAKTER PRACY (ART. 3 W ZW. Z ART. 42 USTAWY)

Świadczenie wolontariackie $\neq$ wykonywanie pracy ponieważ za wykonanie świadczenia nie pobiera się wynagrodzenia i wykonuje się je na podstawie porozumienia, a nie umowy o pracę.
Porozumienie o wykonywaniu świadczeń jest umową cywilnoprawną.

POROZUMIENIE WOŁONTARYSTYCZNE (ART. 44, UST. 2 I 4 USTAWY)

Porozumienie z podmiotem, na rzecz którego wykonuje wolontariusz świadczenie:

- wolontariat do 30 dni ustne porozumienie (na żądanie wolontariusza, może być sporządzone pisemnie)
- wolontariat dłużej niż 30 dni obowiązkowo porozumienie pisemnie
- (najpóźniej w 30 dniu trwania porozumienia)

ZAŚWIADCZENIA I OPINIE (ART. 44, UST. 2–3 USTAWY)

Na żądanie wolontariusza:

- potwierdzenie na piśmie treści porozumienia,
- pisemne zaświadczenie o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza, w tym o zakresie wykonywanych świadczeń.

Na prośbę wolontariusza:

- można przedłożyć pisemną opinię o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza.

WOŁONTARIAT W ŚWIETLE PRAWA

PODPISYWANIE POROZUMIEŃ O WYKONYWANIU ŚWIADCZEŃ WOŁONTARYSTYCZNYCH A WIEK WOŁONTARIUSZY

1. Osoby, które ukończyły 18 lat (oraz wyjątkowo małoletni, którzy uzyskali pełnoletniość poprzez zawarcie małżeństwa), posiadają pełną zdolność do czynności prawnych, mogą więc samodzielnie podejmować decyzje o udziale w wolontariacie, w tym zawierać porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych.
2. Osoby w wieku od 13 do 18 lat posiadają oni tzw. ograniczoną zdolność do czynności prawnych, co oznacza, że do zawarcia porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych, konieczna jest zgoda przedstawiciela ustawowego.
3. Osoby poniżej 13. roku życia nie posiadają zdolności do czynności prawnych, a więc o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych musi zawrzeć ze szkołą w imieniu ucznia przedstawiciel ustawowy.

FRAGMENT USTAWY Z DNIA 24 KWIETNIA 2003 R. O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOŁONTARIACIE

DZIAŁ III | Wolontariat | Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 42. 1. Wolontariusze mogą wykonywać, na zasadach określonych w niniejszym rozdziale, świadczenia na rzecz:

- 1) organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 w zakresie ich działalności statutowej, w szczególności w zakresie działalności pożytku publicznego, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
- 2) organów administracji publicznej, z wyłączeniem prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
- 3) jednostek organizacyjnych podległych organom administracji publicznej lub nadzorowanych przez te organy, z wyłączeniem prowadzonej przez te jednostki działalności gospodarczej,
- 4) podmiotów leczniczych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej w zakresie wykonywanej przez nie działalności leczniczej – zwanych dalej „korzystającymi”.

2. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do wolontariuszy wykonujących na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej świadczenia na rzecz organizacji międzynarodowych, jeżeli postanowienia umów międzynarodowych nie stanowią inaczej.

3. Członek stowarzyszenia może również wykonywać świadczenia, jako wolontariusz, na rzecz stowarzyszenia, którego jest członkiem.

Art. 43. Wolontariusz powinien posiadać kwalifikacje i spełniać wymagania odpowiednie do rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń, jeżeli obowiązek posiadania takich kwalifikacji i spełniania stosownych wymagań wynika z odrębnych przepisów.

WOŁONTARIAT W ŚWIETLE PRAWA

- Art. 44. 1. Świadczenia wolontariuszy są wykonywane w zakresie, w sposób i w czasie określonych w porozumieniu z korzystającym. Porozumienie powinno zawierać postanowienie o możliwości jego rozwiązania.
2. Na żądanie wolontariusza korzystający jest obowiązany potwierdzić na piśmie treść porozumienia, o którym mowa w ust. 1, a także wydać pisemne zaświadczenie o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza, w tym o zakresie wykonywanych świadczeń.
3. Na prośbę wolontariusza korzystający może przedłożyć pisemną opinię o wykonaniu świadczeń przez wolontariusza.
4. Jeżeli świadczenie wolontariusza wykonywane jest przez okres dłuższy niż 30 dni, porozumienie powinno być sporządzone na piśmie.
5. Do porozumień zawieranych między korzystającym a wolontariuszem w zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.

Rozdział 2 | Przepisy szczególne

Art. 45. 1. Korzystający ma obowiązek:

- 1) informować wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami;
 - 2) zapewnić wolontariuszowi, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania przez niego świadczeń, w tym – w zależności od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem – odpowiednie środki ochrony indywidualnej;
 - 3) pokrywać, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, koszty podróży służbowych i diet.
2. Korzystający może pokrywać, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, także inne niezbędne koszty ponoszone przez wolontariusza, związane z wykonywaniem świadczeń na rzecz korzystającego.
3. Korzystający może pokrywać koszty szkoleń wolontariuszy w zakresie wykonywanych przez nich świadczeń określonych w porozumieniu, o którym mowa w art. 44 ust. 1.
4. Wolontariusz może, w formie pisemnej pod rygorem nieważności, zwolnić korzystającego w całości lub w części z obowiązków wymienionych w ust. 1 pkt 3.

Art. 46. 1. Wolontariuszowi mogą przysługiwać świadczenia zdrowotne na zasadach przewidzianych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Wolontariuszowi przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń, o których mowa w art. 42, na podstawie odrębnych przepisów, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Wolontariuszowi, który wykonuje świadczenia przez okres nie dłuższy niż 30 dni, korzystający zobowiązany jest zapewnić ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków.
4. Jeżeli porozumienie zawarte między korzystającym a wolontariuszem dotyczy delegowania wolontariusza do wykonywania świadczeń na terytorium innego państwa, na obszarze którego trwa konflikt zbrojny, wystąpiła klęska żywiołowa lub katastrofa naturalna, korzystający jest obowiązany zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu

WOŁONTARIAT W ŚWIETLE PRAWA

za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego tytułu, w szczególności na podstawie przepisów o koordynacji, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146, 858 i 1222). Przepisu ust. 2 i 3 nie stosuje się.

5. Jeżeli delegowanie wolontariusza do wykonywania świadczeń na terytorium innego państwa ma miejsce w warunkach innych niż wskazane w ust. 4, korzystający może zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego tytułu, w szczególności na podstawie przepisów o koordynacji, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Przepisu ust. 2 nie stosuje się.

6. Korzystający może zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej, w zakresie wykonywanych świadczeń.

Art. 47. Korzystający ma obowiązek poinformować wolontariusza o przysługujących mu prawach i ciążących obowiązkach oraz zapewnić dostępność tych informacji.

Art. 48. Jeżeli porozumienie zawarte między korzystającym, o którym mowa w art. 42 ust. 1 pkt 2 i 3, a wolontariuszem dotyczy wydelegowania wolontariusza w celu wykonywania przez niego świadczeń na terytorium innego państwa, na podstawie umowy międzynarodowej wiążącej Rzeczpospolitą Polską, wolontariuszowi przysługuje prawo do świadczeń i pokrycia kosztów ogólnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

Art. 49. Wydatki na cele, o których mowa w art. 45 ust. 1 i 3 oraz w art. 46 ust. 3 i 6 stanowią:

- 1) koszty prowadzenia działalności statutowej organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 jako korzystających;
- 2) koszty korzystających, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 2 i 3.

Art. 50. Wartość świadczenia wolontariusza nie stanowi darowizny na rzecz korzystającego w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego oraz przepisów podatkowych.

ŚWIATOWY DZIEŃ WOŁONTARIATU – 5 GRUDNIA

Organizacja Narodów Zjednoczonych ustanowiła go w 1986r. jako dowód uznania dla milionów ludzi, poświęcających swój czas w celu niesienia pomocy innym.

WOŁONTARIAT W MAŁOPOLSCE

W PRAKTYCE – ZNANE I MNIEJ ZNANE ORGANIZACJE ANGAŻUJĄCE WOŁONTARIUSZY

STOWARZYSZENIE SURSUM CORDA

to organizacja pozarządowa, która od lat wspiera osoby w trudnej sytuacji życiowej, promując ideę solidarności społecznej i wzajemnej pomocy. Swoją siedzibę ma na w Nowym Sączu, ale swoimi działaniami obejmuje teren całego województwa. Prowadzi różnorodne programy, m.in. pomoc prawną, wsparcie dla chorych i ich rodzin, działania edukacyjne oraz projekty wolontariackie. Stowarzyszenie angażuje młodzież i dorosłych w aktywność społeczną, rozwijając postawy odpowiedzialności i wrażliwości na potrzeby innych. Ważnym obszarem jego pracy jest również promocja wolontariatu w szkołach oraz kształtowanie kultury obywatelskiej. Dzięki współpracy z samorządami, instytucjami i partnerami społecznymi, Sursum Corda realnie wpływa na poprawę jakości życia wielu osób w Polsce.

Zajrzyj na stronę Stowarzyszenia i dowiedz się więcej <https://www.sc.org.pl/>

STOWARZYSZENIE WIOSNA

to organizacja znana przede wszystkim z ogólnopolskiego projektu Szlachetna Paczka, który łączy darczyńców z rodzinami i osobami potrzebującymi. Działa na rzecz budowania więzi społecznych, pomagając ludziom w trudnych sytuacjach poprzez mądrą, spersonalizowaną pomoc. WIOSNA angażuje tysiące wolontariuszy w całym kraju, którzy nie tylko wspierają potrzebujących materialnie, ale także dodają im nadziei i wiary w lepszą przyszłość. Organizacja realizuje także inne projekty, m.in. Akademię Przyszłości, wspierającą dzieci w nauce i budowaniu poczucia własnej wartości. Jej misją jest inspirowanie do zmiany świata na lepszy poprzez solidarność, współdziałanie i aktywne zaangażowanie społeczne.

Zajrzyj na stronę Stowarzyszenia i dowiedz się więcej <https://www.wiosna.org.pl/>

FUNDACJA MAM MARZENIE

to organizacja charytatywna, której celem jest spełnianie marzeń dzieci cierpiących na choroby zagrażające ich życiu. Powstała w 2003 roku, inspirowana działalnością podobnych organizacji na świecie. Wolontariusze fundacji spotykają się z małymi pacjentami, poznają ich największe pragnienia i dążą do tego, by je zrealizować – od spotkań z idolami po niezwykle podróże czy wymarzone prezenty. Realizacja marzeń daje chorym dzieciom siłę do walki z chorobą oraz radość w trudnym czasie leczenia. Fundacja współpracuje z licznymi darczyńcami i partnerami, którzy wspólnie pomagają zmieniać życie dzieci na lepsze.

Zajrzyj na stronę Fundacji i dowiedz się więcej <https://www.mammarzenie.org/>

WOŁONTARIAT W MAŁOPOLSCE

W PRAKTYCE – ZNANE I MNIEJ ZNANE ORGANIZACJE ANGAŻUJĄCE WOŁONTARIUSZY

STOWARZYSZENIE RES SACRA MISER

to organizacja pozarządowa z Bukowna, która od wielu lat działa na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Oprócz codziennego wsparcia terapeutycznego świadczonego w ramach placówek funkcjonujących w Centrum Wsparcia Dziecka Niepełnosprawnego i Rodziny w Bukownie starają się pomagać osobom indywidualnym. Od zawsze kierują pomoc do osób z niepełnosprawnościami i chorych, obejmując wsparciem dzieci oraz dorosłych. Ważnym elementem jego działań jest także integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu. Dzięki zaangażowaniu wolontariuszy oraz współpracy z instytucjami publicznymi i darczyńcami, Res Sacra Miser realnie wspiera osoby najbardziej potrzebujące.

Zajrzyj na stronę Stowarzyszenia i dowiedz się więcej <https://rsm.org.pl/kontakt/>

STOWARZYSZENIE MŁODA ALWERNIA

to organizacja społeczna założona w 2003 roku. Jej głównym celem jest wspieranie rozwoju kulturalnego i sportowego dzieci i młodzieży z gminy Alwernia, a także promocja idei wolontariatu oraz pozyskiwanie, szkolenie i weryfikacja wolontariuszy do działań podejmowanych w organizacji. Dzięki zaangażowaniu wolontariuszy, współpracy z samorządem i instytucjami kultury, Młoda Alwernia stała się jedną z najważniejszych organizacji działających na rzecz aktywizacji społecznej w gminie, łącząc tradycję z nowoczesnym podejściem do animacji życia lokalnego.

Zajrzyj na stronę Stowarzyszenia i dowiedz się więcej <https://mlodaalwernia.pl/>

FUNDACJA IM. HETMANA JANA TARNOWSKIEGO

działająca od 2001 roku w Tarnowie, promuje pamięć o patronie, tradycję narodową oraz świadomość obywatelską. Jej misją jest wspieranie rozwoju społecznego i kulturalnego, aktywizacja zawodowa oraz wyrównywanie szans dla grup defaworyzowanych. Fundacja realizuje projekty unijne i regionalne, prowadzi Centrum Integracji Społeczno-Zawodowej i współpracuje z samorządami oraz organizacjami pozarządowymi. W ostatnich latach wdrożyła liczne programy edukacyjne, prorodzinne i senioralne, o łącznej wartości wielu milionów złotych. Dzięki doświadczeniu i stabilności finansowej stała się ważnym uczestnikiem życia społecznego regionu.

Zajrzyj na stronę Fundacji i dowiedz się więcej <https://fundacjaJatarnowskiego.pl/>

DOBRE PRAKTYKI

WSPÓŁCZESNY WOŁONTARIAT TO DZIAŁALNOŚĆ W PRAKTYCZNIE KAŻDYM OBSZARZE ŻYCIA SPOŁECZNEGO.

Rola wolontariusza nie ogranicza się tylko do pomagania ludziom chorym, niezaradnym czy uzależnionym. Ochotnicy wykonują swoją pracę na rzecz organizacji ekologicznych, sportowych, kulturalnych. Podejmują się tłumaczeń, porad prawnych, zapraszani są do pracy w biurze, przy organizacji wydarzeń specjalnych, pomagają dotrzeć osobom niepełnosprawnym i seniorom do lokali wyborczych i wziąć udział w wyborach.

Warto pamiętać, że wolontariat nie ogranicza się tylko do pomocy osobom chorym, niepełnosprawnym oraz zwierzętom. Wolontariusze potrzebni są również do prac biurowych, działań marketingowych, zbiórek funduszy czy do organizacji koncertów, festynów i innych wydarzeń:

- Nauka języka obcego - np. na świetlicy szkolnej lub środowiskowej
- Pomoc w nauczaniu – np. na świetlicy szkolnej lub środowiskowej
- Organizacja gier i zabaw – np. na świetlicy szkolnej lub w domu dziecka
- Praca w schronisku dla psów i kotów
- Dotrzymywanie towarzystwa osobom starszym – np. czytanie książek w domach prywatnych lub w domach spokojnej starości
- Pomoc w organizacji zbiórek
- Spędzanie czasu z osobami niepełnosprawnymi
- Wolontariat sportowy
- Sprzątanie parków narodowych
- Projekt graficzny koncerty charytatywnego
- I wiele wiele innych...

Ważne, aby propozycja pracy była zgodna z oczekiwaniami i przekonaniami przyszłego wolontariusza.

DOBRE PRAKTYKI I PRZYKŁADY DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE W REGIONIE (WEJDŹ NA STRONĘ ORGANIZACJI I DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ)

- Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy <https://www.wosp.org.pl/final/dla-wolontariuszy>
- Szlachetna Paczka <https://www.szlachetnapaczka.pl/>
- Akademia Przyszłości <https://akademiaprzyszlosci.org.pl/>
- Zostań Dyplomowanym Mikołajem <https://mikolaj.sc.org.pl/#zostan-dyplomowanym-mikolajem>
- Wolontariat w Banku Żywności w Krakowie https://krakow.bankizywnosci.pl/?page_id=6675
- Wolontariat sportowy Zarządu Infrastruktury Sportowej w Krakowie <https://zis.krakow.pl/wolontariat-zis?hl=pl>
- Wolontariat w Małopolskim Instytucie Kultury <https://mik.krakow.pl/dzialania/wolontariat/>